

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. IV. Explicantur alia duo quæ restant examinanda, quid scilicet sit
contigens, & quotuplex sit futurum?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

aliquid producat in tempore, quod prius, prioritate temporis, & durationis, non fuit in eis determinatum, nec consequenter futurum. Dixi *prioritate temporis*, quia in sententia Thomistarum, nulla creatura potest in actum exire, nisi prius naturā fuerit a Deo ad operandum determinata.

15. Ad secundam partem Majoris similiter dicendum est, nihil posse esse futurum per ordinem ad causam primam infallibilem, & immutabilem, quod non ponatur aliquando in tempore: per ordinem tamen ad causas secundas fallibiles, & contingentes, non repugnat quod aliquis effectus sit futurus, qui tamen nunquam erit præsens & existens, ut colligitur ex Aristotele 2. de Generat. text. 64. ubi dicit, *Futurus quis incedere, non incedet*. Quia interdum determinatio illa, quā quis volendo incedere, faciebat futuram deambulationem, vel mutatur a voluntate, vel impeditur ab alio, ne sortiatur suum effectum. Idem docet S. Thomas 1. Periherm. cap. 8. lect. 13. Quare mirum est Suarezem, in doctrina Aristotelis & D. Thomæ esse adeo peregrinum, ut pro absurdo & inconvenienti reputet quod uterque apertissimè tradit.

§. IV.

Explicantur alia duo quæ restant examinanda, quid scilicet sit contingens, & quotuplex sit futurum.

16. **V**T clarè percipiatur quid sit contingens, supponendum est ex Ferrariensi 1. contra Gent. cap. 67. effectum necessarium, & contingentem, dupliciter posse considerari: scilicet sub ratione entis, & sub ratione effectus. Primo modo considerantur absolute in seipis: secundo autem, per comparationem ad causas. In prima consideratione dicitur necessarium, id quod quantum est ex propria natura, non potest deficere, uti cælum, & Angelus, quæ ab intrinseco petunt conservari in esse, ex suppositione quod fiant; quia carent principio corruptionis inclinante ad illorum non esse: cum quo tamen stat, quod ab extrinseco annihilari possint, Deo suspendente concursum. Contingens autem dicitur, quod quantum est ex propria natura, deficere potest, quod etiam corruptibile ab intrinseco dicitur, eo quod habeat intrinsecum principium, inclinans ad illius non esse, scilicet materiam primam, quæ appetendo formam contrariam, ex consequenti appetit illius non esse; & illa necessitas, & contingentia est essentialis, & invariabiliter conveniens rebus: ita ut in quocumque statu res contingens ponatur, sit semper contingens, & necessaria, semper necessaria. In secunda autem consideratione, effectus necessarius dicitur ille, qui procedit a causa necessaria, immutabiliter agente, & quæ ab alia causa impediri non potest: contingens verò dicitur ille, qui procedit a causa quæ impediri potest, & consequenter, et si causa aliquando in ejus productionem inclinaret, potest tamen non evenire.

17. Notat tamen ibidem Ferrariensis, effectum contingentem, in ratione effectus, per ordinem ad causas posse considerari dupliciter. Primo quantum ad naturam effectus: secundo quantum ad modum. Sub prima consideratione, semper ei convenit contingentia; quia in quocumque statu sit, semper est effectus causæ impedi-

A bilis: consideratus autem quantum ad modum essendi, aliquando habet modum contingentie, aliquando necessitatis: primum quoad intra causam, quia et si sit inclinata ad ejus productionem, potest non evenire: secundum autem habet, quoad extra causas; quia omne quod est, dum est, necesse est esse, ex suppositione, & in sensu composito, non absolute, seu in sensu diviso. Ex quibus omnibus colligi potest hæc definitio contingentis: *Contingens est id quod habet esse in causa impedibile, sive ab intrinseco, sive ab extrinseco.*

18. Circa tertium quod examinandum restat, dicendum est, futurum primò dividi in absolute, & conditionatum. Primum est cujus futurum à nulla conditione non futura dependet. Dixi *non futura*: quia si conditio à qua pender, futura sit, non ideò amittit rationem futuri absolute; ut constat in Incarnatione Christi, quæ habuit dependentiam à peccato Adami; quia tamen peccatum erat futurum, ideò Incarnatio etiam absolute futura erat.

19. Futurum conditionatum, est illud quod absolute non erit, esset tamen si aliqua conditio poneretur: ut si *Iudas ageret penitentiam, veniam consequeretur. Si Christus predicasset Evangelium Tyrijs, & Sydonijs, illi credidissent, & egissent penitentiam.*

C Rursus hoc futurum est duplex: Unum quod cum conditione nullam connexionem habet, & solet appellari *disparatum*. Aliud quod cum illa, aliqua connexionem connectitur. Exemplum primi, *Si capra saltet, arbor florebit. Si gallus canet, Turca converteretur*. Secundum quod non *disparatum* vocatur, est multiplex. Unum quod cum conditione, metaphysicè certitudine est connexionem, quale est illud in nostra sententia: *Si Deus voluntatem creatam ad penitendum pramoveat, penitebit*. Aliud quod cum conditione habet connexionem certam tantum moraliter, consistentem in hoc, quod conditione posita, semper eveniet, licet possit physicè non evenire, etiam in sensu composito: v. g. *Si homo gravi tentatione pulsetur, & speciali gratiâ non adjuvetur, tentationi succumbet*. Licet enim possit potentia physicè resistere, absque speciali gratia Dei, gravi tentationi contra præcepta naturalia; moraliter tamen non potest, sed semper succumbet. De quo in Tractatu de gratia. Aliud est quod cum conditione habet connexionem tantum probabilem, v. g. *Si fuerit mater, diligit filium. Si Petrus constitutus in necessitate, à Paulo sibi amicissimo eleemosinam petat, accipiet*. In quibus tantum probabiliter, futura cum conditione connectuntur; & hoc conditionatum probabile, suscipit magis aut minus, juxta plura, vel pauciora probabilitatis motiva.

ARTICVLVS II.

An sit in Deo certa & infallibilis futurorum contingentium scientia?

Quidam antiqui Philosophi futurorum contingentium præscientiam Deo denegarunt. Ex illorum numero insignis est maximè Cicero, qui libro 2. de divinatione, notitiam admittit Deorum futurorum, quæ a causis liberis pendent.